

Zuyd koerst op impact

Programmaplan Duurzaam Zuyd
2023-2026

Maart 2023

**ZU
YD**

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Programma canvas Duurzaam Zuyd	3
3	WHY?.....	4
3.1	Context.....	4
3.2	Aanleiding	4
3.3	Duurzaamheidsambities Zuyd Hogeschool.....	5
4	HOW?.....	6
4.1	Duurzaamheidsdoelen Zuyd Hogeschool	6
4.1.1	Doelen onderwijs	6
4.1.2	Doelen bedrijfsvoering:.....	6
4.1.3	Doelen vitaliteit & preventie.....	6
4.1.4	Routekaarten	6
4.2	Belanghebbenden	10
4.3	Strategie.....	11
5	WHAT?	12
5.1	Impact	12
5.2	Inspanningen.....	13
5.3	Resultaten	14
6	Met wie?	16
6.1	Organisatie.....	16
	Bezetting	17
7	Waarbinnen?.....	19
7.1	Kansen.....	19
7.2	Bedreigingen	19
7.3	Randvoorwaarden.....	20
8	Wat niet?.....	22
8.1	Afbakening	22
8.2	Mogelijke negatieve effecten	22
9	Waarmee?.....	23
9.1	Middelen	23

LATEN WE IMPACT MAKEN!

1 Inleiding

Duurzaamheid wordt steeds belangrijker voor hoger onderwijsinstellingen. Als instellingen die zich richten op het opleiden van de toekomstige generatie leiders en professionals, hebben hoger onderwijsinstellingen een belangrijke rol te spelen bij het creëren van een duurzame toekomst. Het programma Duurzaam Zuyd richt zich dan ook op het verduurzamen van Zuyd Hogeschool en het bijdragen aan een duurzame toekomst voor onze regio en samenleving.

Daarnaast is duurzaamheid niet alleen belangrijk voor de hogeschool en de samenleving, maar ook voor de reputatie van de hogeschool. Het is tegenwoordig belangrijk voor hoger onderwijsinstellingen om zich te profileren als duurzame instellingen, omdat dit steeds meer wordt gewaardeerd door studenten, medewerkers en partners. Het programma Duurzaam Zuyd biedt dan ook de mogelijkheid om de reputatie van de hogeschool en de positie als duurzame instelling te versterken.

Kortom, duurzaamheid is een belangrijk onderwerp voor hoger onderwijsinstellingen en het programma Duurzaam Zuyd biedt de mogelijkheid om hier actief aan bij te dragen. Dit programmaplan zal zich richten op het ontwikkelen en implementeren van duurzame oplossingen en initiatieven, om zo bij te dragen aan een duurzame toekomst voor onze samenleving en de reputatie van de hogeschool te versterken.

In 2019 heeft Zuyd Hogeschool de SDG Charter ondertekend en waren er meerdere bottom-up initiatieven binnen Zuyd op het gebied van duurzaamheid, die verder zijn uitgewerkt in 2020 tot plannen die in september 2020 hebben geleid tot budget en oprichting van de stuurgroep Duurzaam Zuyd. In 2022 zijn de duurzaamheidsambities van Zuyd in cocreatie met verschillende stakeholders tot stand gekomen en in april bekrachtigd door het CvB. In december 2022 heeft het programma een versterkte programmastructuur gekregen. Er zijn een programmaleider en drie programmamanagers voor de pijlers duurzaamheid in het onderwijs, duurzaamheid in de bedrijfsvoering en vitaliteit en preventie aangesteld.

Dit programmaplan van Duurzaam Zuyd geeft richting aan de duurzaamheidsambities van Zuyd. Het doel is om duurzaamheid in alle aspecten van het onderwijs en de bedrijfsvoering te integreren en zo een voorbeeld te zijn voor studenten en medewerkers. Door duurzaamheid te integreren in het onderwijs wordt er bijgedragen aan de ontwikkeling van toekomstige professionals die in staat zijn om duurzaamheid te integreren in hun werk en bij te dragen aan een duurzame samenleving. Daarbij is het belangrijk oog te hebben voor de duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van de studenten en de medewerkers.

In dit programmaplan is de why, how, what, het waarbinnen, waarmee, wat niet en met wie van het programma omschreven aan de hand van het Program Canvas (Tak, Prevaas, & Cremer, 2016).

Dit canvas is in het volgende hoofdstuk weergegeven.

KANSEN

- Ligt al veel impliciet binnen Zuyd, dat expliciet gemaakt kan worden
- Er zijn veel aanknopingspunten strategie/transiethema's
- Zuyd heeft specialistische expertises in huis
- Samenwerkingen en best practices met andere hoger onderwijs
- Veel subsidies en vraag naar DZ expertise
- Hoge en steeds duidelijk zichtbare urgentie
- Nieuwe wetgeving ondersteunt ambitie programma

CONTEXT

- Omarming SDG's door VH met SDG 4.7
- Aansluiting strategie 'Passie voor ontwikkeling' (passend bij vraag regio)
- Regio vraagt om DZ competenties
- Duurzaamheid volop in nieuws/ spelen vele DZ transities
- Steeds meet wettelijke verplichtingen DZ

AMBITIE

Duurzame Zuyd community die bijdraagt aan een duurzame regio.

1. Duurzaamheid in alle curricula (balans p-p-p)
2. Duurzame bedrijfsvoering
3. Duurzaamheid vanzelfsprekend governance thema

LATEN WE IMPACT MAKEN!

AANLEIDING

- Wettelijke DZ verplichtingen voor Zuyd
- Lage SustainaBul score
- Roep om meer duurzaamheid uit de eigen organisatie
- Corona waardoor meer zorgen ontstonden over welzijn van studenten en medewerkers

ONGEWENST EFFECT

- Vinger wijzen/ woke-effect
- Verantwoordelijk buiten zichzelf leggen, laat DZ het maar doen
- Focus op kleine niet-duurzame elementen, als rechtvaardiging waarom nog geen stappen gezet hoeven worden
- Gezien worden als actiegroep
- Gezien worden als bedreiging

BEDREIGINGEN

- Veel medewerkers nog niet competent
- Geen ruimte in curricula
- Budget, alles wordt duurder, DZ is kostbaar
- Definitie DZ onbekend en container begrip, balans focus en integraliteit
- Gebrek aan overzicht wat er gebeurt binnen Zuyd
- Veel andere aandachtspunten bij management
- Weerstand bij veranderingen
- Rivaliteit tussen initiatieven
- Gebrek aan commitment/te lage prioriteit

STRATEGIE

- Adviseren diensten en academies
- Bewustwording creëren
- Verbinden (horizontaal en verticaal)
- Monitoren
- Ondersteunen bij uitvoering
- Stimuleren, initiëren en activeren

DOELEN

DZ ONDERWIJS	DZ BEDRIJFSVOERING VITALITEIT
<ul style="list-style-type: none"> • SDG's in curricula & onderzoek • DZ onderwijsmateri aal ontwikkelen • DZ kenmerk op diploma • DZ-Competente medewerkers • Opleidingen met DZ accreditatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Huisvesting & energie • Afvalmanagement • Catering • Inkoop • Mobiliteit • Integrated reporting • Vitale medewerkers • Vitale studenten • Duurzame werk- en studeer-omgeving

HOW

BELANGHEBBENDEN

- Zuyd community
- Medewerkers
- Studenten
- Curriculum commissies
- Management (CvB, directeuren, opleidingsmanagers/teamleiders)
- Leveranciers
- Regio
- Externe organisaties

AFBAKENING

- Wel faciliteren en enthousiasmeren, niet uitvoerend
- Alleen wanneer bijdragen aan gestelde doelen/focus
- Geen sponsor
- Primaire focus op verduurzamen van Zuyd zelf

INSPANNINGEN

<ul style="list-style-type: none"> • Verbindingen leggen • Bewustzijn creëren • Samenwerkingen aangaan • Effectieve communicatie • Gesprekken voeren • Workshops faciliteren • DZ events organiseren • Materiaal creëren • DZ scans ontwikkelen 	<ul style="list-style-type: none"> • Zichtbaar maken Preventie Centrum • SDG's expliciet maken • DZ in processen inbedden
--	--

BATEN/IMPACT

Bijdragen aan:

- Ontwikkeling gewilde young professionals door aanleren duurzaamheidskills
- Duurzame regio door relevante kennisontwikkeling
- Aantrekkelijke werkgever
- Goed imago
- Vitale studenten en medewerkers (DI)

WHAT

RESULTATEN

- Overzicht van SDG's per dienst/academie/lectoraat
- Inzicht expertise DZ
- Duurzaam inkoop richtlijnen
- % minder CO2 uitstoot binnen Zuyd
- Aantal x nonfinancial KPI die nodig zijn voor integrated reporting
- Ontwikkeling onderwijsmateriaal DZ
- Trainingen medewerkers
- Jaarkalender welzijn afgestemd op behoefte
- Scan DZ
- Welzijn en DI onderdeel HR-gesprekscursus en SLB
- % afvalscheiding
- Monitoring systeem

RANDVOORWAARDEN

- Draagvlak en commitment management
- Beschikking over uren en middelen
- Duurzaamheid in strategie en beleid
- Duurzaamheid meegenomen in communicatie
- Voorbeeld gedrag management

MIDDELEN

Budget programma voor

- Uren
- Inhuur expertise
- Communicatie
- Events

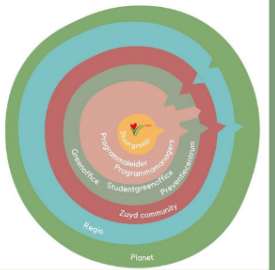
Aditioneel budget voor diensten en academies

WAARMEE

ORGANISATIE

- Programmaleider+ programmamanagers
- Stuurgroep DZ
- Greenoffice
- Studenten greenoffice
- Preventiecentrum
- Uitvoer bij academies en diensten

WIE

WAARBINNEN

WAT NIET

LATEN WE IMPACT MAKEN!

3 WHY?

In dit deel wordt het “waartoe”, ook wel de Why van Simon Sinek van het programma beschreven. Hierin staan we stil bij de context, de aanleiding en de ambitie van het programma.

3.1 Context

Het programma Duurzaam Zuyd staat niet op zichzelf en is ingebed in de bredere context van de Zuyd organisatie, de regio en de samenleving.

Het programma Duurzaam Zuyd sluit aan bij de strategie van Zuyd 'Passie voor ontwikkeling'. “Zuyd heeft – als opleider in deze regio – de opgave zo veel mogelijk studenten succesvol op te leiden en ervoor zorg te dragen dat zij over de kennis en inzichten beschikken waar de beroepspraktijk en de regio om vragen.” (Strategie Zuyd). Duurzaamheid is een van de belangrijke maatschappelijke thema’s, die vraagt om nieuwe kennis en inzichten. De 17 Sustainable Development Goals (SDGs) maken duidelijk dat duurzaamheid een breed begrip is. De SDG’s geven richting aan de maatschappij van de toekomst en laten zien dat duurzaamheid de hele Zuyd community raakt. En dat geldt ook voor de bedrijfsvoering van Zuyd (gebouwen, energiegebruik, catering, inkoop, afval, mobiliteit etc.). De Vereniging Hogescholen heeft deze SDG’s en bijbehorende doelen omarmd. SDG 4 (kwaliteit van onderwijs) raakt Zuyd direct. Doel 4.7 stelt immers dat afgestudeerden vanaf 2030 kennis en vaardigheden moeten hebben die nodig zijn om duurzame ontwikkeling te bevorderen.

Vanuit de strategie van Zuyd wordt ingezet op succesvolle ontwikkeling van studenten dat vereist dat studenten zich nog meer gesteund, gezien en gehoord voelen. Om dit te bereiken is het van belang dat Zuyd aandacht heeft voor het versterken van teams en medewerkers om zo hun betrokkenheid op de succesvolle ontwikkeling van de student te vergroten.

Duurzaamheid is een veel voorkomend onderwerp in het nieuws en er spelen veel duurzaamheidstransities, wat het programma actueel en relevant maakt. Daarnaast zijn er steeds meer wettelijke verplichtingen op het gebied van duurzaamheid voor onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden wat het programma nog relevanter maakt. Zo zijn er bijvoorbeeld wetten en regels opgesteld voor energiebesparing, afvalbeheer, CO2-reductie en is er voor steeds meer bedrijven een verplichte Corporate Sustainable Reporting Directive (CSRD). Door het programma Duurzaam Zuyd wordt hierop ingespeeld en worden studenten en professionals voorbereid op deze verplichtingen en ontwikkelingen in de maatschappij. De focus op duurzaamheid draagt zo bij aan de missie van Zuyd om studenten succesvol op te leiden en ervoor te zorgen dat zij over de kennis en inzichten beschikken waar de beroepspraktijk en de regio om vragen.

3.2 Aanleiding

Er zijn verschillende aanleidingen voor het versterken van het programma Duurzaam Zuyd en het verduurzamen van Zuyd Hogeschool. Allereerst zijn er wettelijke verplichtingen op het gebied van duurzaamheid, zoals het klimaatakkoord, die Zuyd Hogeschool verplichten om actie te ondernemen op het gebied van duurzaamheid.

Daarnaast heeft Zuyd Hogeschool in 2022 een lage score behaald op de SustainaBul (plek 27 van 33 deelnemende hogescholen en universiteiten), een ranglijst voor duurzaamheid onder hoger

onderwijsinstellingen in Nederland, wat aangeeft dat er verbetering nodig is op het gebied van duurzaamheid, maar ook dat er meer zichtbaarheid nodig is over wat er op het gebied van duurzaamheid gebeurt binnen Zuyd.

Ook is er een roep om meer duurzaamheid vanuit de eigen organisatie, waarbij studenten, medewerkers en andere belanghebbenden steeds meer belang hechten aan duurzaamheid en een duurzame toekomst. Bovendien heeft de coronapandemie gezorgd voor meer zorgen over het welzijn van studenten en medewerkers, waardoor het belang van duurzaamheid, duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en een gezonde leefomgeving nog meer naar voren komt. Deze verschillende aanleidingen hebben geleid tot een sterke focus op het verduurzamen van Zuyd Hogeschool.

3.3 Duurzaamheidsambities Zuyd Hogeschool

In 2022 zijn in co-creatie met verschillende stakeholders (toekomstige studenten, studenten, medewerkers, werkveld, management) duurzaamheidsambities voor Zuyd opgesteld en in april 2022 zijn deze bekrachtigd door het College van Bestuur. Deze ambities zijn de centrale ambities voor het programma.

Duurzaamheidsambitie 1

Academies maken inzichtelijk wat ze nu al in hun curriculum doen op het gebied van duurzaamheid en waar, wanneer en hoe ze de komende jaren aanvullende competentieontwikkeling vorm en inhoud zullen geven. Academies krijgen daarbij maximaal de ruimte keuzes te maken die ertoe doen voor de sector waarvoor ze opleiden. Het streven is dat:

Alle afgestudeerden, uiterlijk per 2030, in staat zijn vanuit hun eigen discipline bij te dragen aan het vinden en hanteren van de balans tussen planet, people en prosperity op een wijze die ertoe doet voor de sector waarin ze werkzaam zijn.

Duurzaamheidsambitie 2

‘Practice what you preach’ is een krachtig middel om beleid om te zetten in gewenste actie. Vandaar dat deze tweede ambitie de Zuyd bedrijfsvoering stimuleert om studeer- en werkomgevingen, faciliteiten, voorzieningen en dienstverlening zodanig te organiseren dat studenten en medewerkers duurzaamheid ervaren:

Duurzaamheid vanzelfsprekend governance thema

Zuyd hanteert zelf in haar bedrijfsvoering de balans tussen planet, people en prosperity op een wijze die ambitie 1 versterkt. De realisatie van deze ambities zal de komende jaren inzichtelijk gemaakt worden en onderwerp van gesprek zijn in opleidingen, academies, diensten en tussen Zuyd directeuren en het CvB.

4 HOW?

In dit deel wordt beschreven hoe we de ambities van het programma dichterbij kunnen halen. De doelen, de routekaarten naar deze doelen, de belanghebbenden en de strategie worden hierin beschreven.

4.1 Duurzaamheidsdoelen Zuyd Hogeschool

Om deze ambities aan te jagen zijn op de drie programmalijnen (onderwijs, bedrijfsvoering en Vitaliteit& preventie doelen opgeteld. De hoogte van deze doelen worden in samenspraak met de stuurgroep van Duurzaam Zuyd opgesteld.

4.1.1 Doelen onderwijs

1. Ontwikkelen en verzamelen van een duurzaamheidsonderwijsmaterialen
2. Duurzaamheid integreren in curricula
3. Borging duurzaamheid in de curricula
4. Duurzaamheidscompetente medewerkers
5. Duurzaamheidskenmerk op diploma

4.1.2 Doelen bedrijfsvoering:

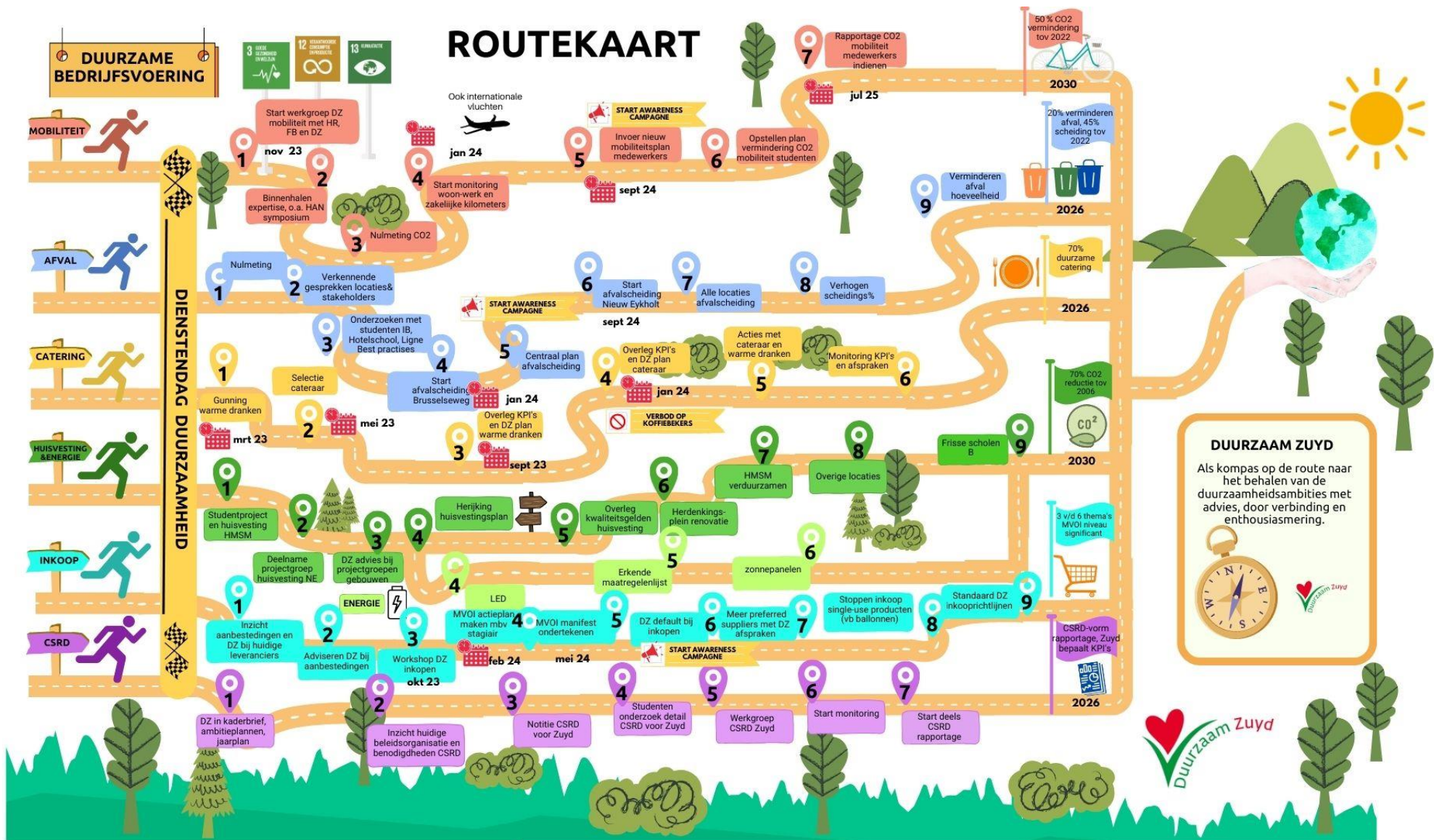
1. Duurzame huisvesting & Energie:
2. Afvalmanagement met afvalreductie en verbeterd afvalscheiding
3. Duurzame en vitale catering:
4. Duurzame inkoop
5. Duurzaam mobiliteitsbeleid
6. Integrated Reporting

4.1.3 Doelen vitaliteit & preventie

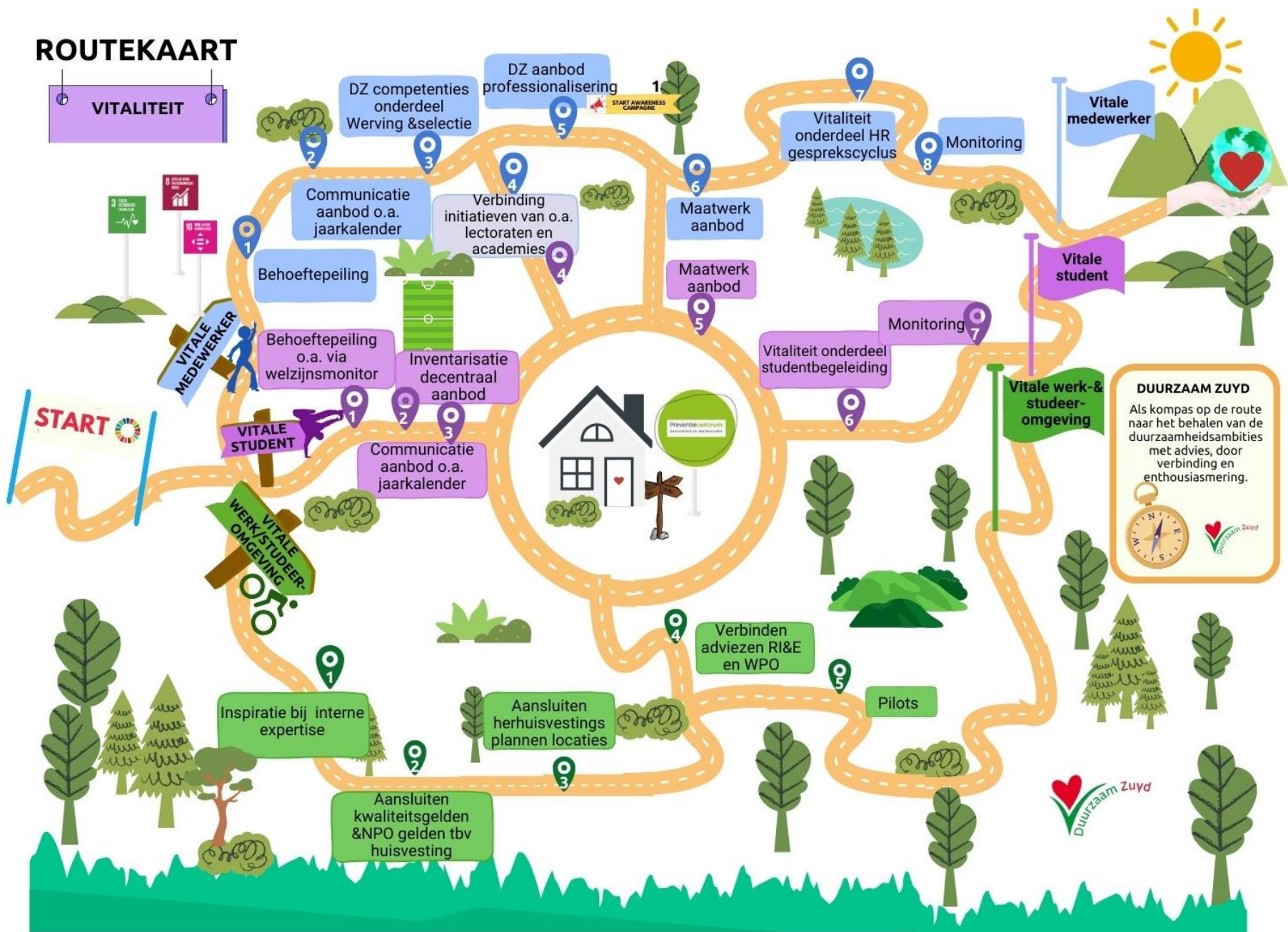
1. Vitale studenten
2. Vitale medewerkers
3. Duurzame werk- en studeeromgeving

4.1.4 Routekaarten

Om deze doelen te halen zijn aan de hand van gesprekken met betrokkenen per pijler routekaarten opgesteld, die hieronder zijn weergegeven.

ROUTEKAART

4.2 Belanghebbenden

De belanghebbenden in Duurzaam Zuyd zijn:

- **Zuyd community**
Dit omvat alle studenten, medewerkers en alumni van Zuyd. Zij zijn belanghebbenden omdat zij betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsinitiatieven en omdat zij gebruikmaken van de voorzieningen van Zuyd.
- **Medewerkers**
Medewerkers zijn belanghebbenden omdat zij betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsinitiatieven en omdat zij een rol spelen in het creëren van een duurzame cultuur binnen Zuyd.
- **Studenten**
Studenten zijn belanghebbenden omdat zij een belangrijke rol spelen in de toekomstige duurzame ontwikkeling van de maatschappij en omdat zij als gebruikers van de voorzieningen van Zuyd een direct belang hebben bij duurzaamheidsinitiatieven.
- **Curriculum commissies**
Curriculum commissies zijn belanghebbenden omdat zij verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van curricula en de integratie van duurzaamheidsthema's in het onderwijsprogramma van Zuyd.
- **Management**
Managementleden, zoals het College van Bestuur, directeuren, opleidingsmanagers en teamleiders, zijn belanghebbenden omdat zij verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsstrategieën en -beleid binnen Zuyd. Daarbij zijn zij diegene die middelen (uren en geld) kunnen reserveren en goedkeuren.
- **Leveranciers**
Leveranciers zijn belanghebbenden omdat zij een rol spelen bij de duurzame inkoop van materialen en diensten door Zuyd.
- **Regio**
De regio waarin Zuyd opereert is ook een belanghebbende omdat duurzame ontwikkeling een belangrijke bijdrage levert aan de lokale economie, leefomgeving en samenleving. In de strategie geeft Zuyd aan dat *Zuyd – als opleider in deze regio – de opgave heeft zo veel mogelijk studenten succesvol op te leiden en ervoor zorg te dragen dat zij over de kennis en inzichten beschikken waar de beroepspraktijk en de regio om vragen*. Met dit programma draagt Zuyd hieraan bij.
- **Externe organisaties**
Externe organisaties zijn belanghebbenden omdat zij mogelijkheden bieden voor samenwerking op het gebied van duurzame ontwikkeling en omdat zij een rol kunnen spelen bij het stimuleren van duurzame praktijken binnen Zuyd.

4.3 Strategie

De strategie van het programma Duurzaam Zuyd omvat verschillende elementen. Allereerst is er een focus op het adviseren van diensten en academies om hen te helpen bij het verduurzamen van hun activiteiten. Dit advies kan bijvoorbeeld bestaan uit het aanreiken van best practices op het gebied van duurzaamheid en het geven van inzicht in de impact van hun handelen op het milieu en de maatschappij.

Een belangrijk onderdeel van het programma is het creëren van bewustwording. Dit omvat het vergroten van het bewustzijn over duurzaamheid onder medewerkers, studenten en andere belanghebbenden van Zuyd Hogeschool. Het programma organiseert bijvoorbeeld workshops, lezingen en evenementen om duurzaamheid onder de aandacht te brengen.

Om het programma succesvol te maken is er ook een sterke focus op het verbinden van verschillende diensten en academies binnen Zuyd Hogeschool, zowel horizontaal als verticaal, zodat kennis en ervaring op het gebied van duurzaamheid worden gedeeld en synergie wordt gecreëerd. Dit betekent bijvoorbeeld het samenbrengen van medewerkers en studenten van verschillende academies om kennis en ervaringen uit te wisselen, maar ook het betrekken van het management bij de uitvoering van het programma. Ook wordt er samengewerkt met externe partners, zoals bedrijven en maatschappelijke organisaties, om duurzaamheid verder te bevorderen.

Om te kunnen meten of het programma succesvol is, is het van belang om te monitoren welke voortgang er wordt geboekt op het gebied van de duurzaamheidsdoelen. Dit gebeurt door middel van het gezamenlijk opstellen van meetbare doelstellingen en het bijhouden van de voortgang op basis van deze doelstellingen. Zo kan er onder andere gekeken worden naar energie- en waterverbruik, afvalproductie en duurzame inkoop.

Naast adviseren, bewustwording creëren, verbinden en monitoren, is het programma er ook op gericht om de uitvoering van duurzame initiatieven en projecten te ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld door het bieden van financiële middelen of door het leveren van expertise en kennis.

Tot slot wil het programma Duurzaam Zuyd medewerkers en studenten stimuleren, initiëren en activeren om zelf actief bij te dragen aan het verduurzamen van de Zuyd community.

5 WHAT?

Dit hoofdstuk beschrijft de opbrengst en aanpak van het programma aan de hand van de impact die het programma beoogt te maken, de inspanningen die daarvoor geleverd moeten worden en de concrete resultaten die het programma gaat opleveren.

5.1 Impact

Het programma Duurzaam Zuyd zal naar verwachting de volgende impact hebben:

Opleiden van kritisch denkende young professionals door aanleren van duurzaamheids-competenties:

Door het integreren van duurzaamheid in alle breedte in het curriculum en het aanbieden van workshops en evenementen, zal Duurzaam Zuyd bijdragen aan de professionele en persoonlijke ontwikkeling van young professionals. De opgedane duurzaamheidskennis en -competenties zullen studenten helpen bij het vinden van een baan en werkgevers helpen bij het vinden van gekwalificeerde medewerkers met duurzaamheidsvaardigheden.

Bijdrage aan duurzame regio

Het programma zal bijdragen aan een duurzame regio door het ontwikkelen van relevante kennis en expertise op het gebied van duurzaamheid, die vervolgens kan worden toegepast in de regio om duurzame ontwikkeling te bevorderen. Zuyd kan hierdoor als kennispartner optreden voor de regio en haar partners, zoals bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties.

Aantrekkelijke werkgever

Het programma zal bijdragen aan het aantrekkelijk maken van Zuyd als werkgever, omdat duurzaamheid een belangrijk thema is geworden voor zowel medewerkers als studenten. Door aandacht te besteden aan duurzaamheid kan Zuyd zich onderscheiden als werkgever en zo bijdragen aan het aantrekken en behouden van talent.

Goed voor imago

Het programma zal bijdragen aan het imago van Zuyd als duurzame organisatie, wat bijdraagt aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en reputatie. Dit kan leiden tot een positief imago en verhoogde aantrekkelijkheid voor studenten, medewerkers en partners.

Vitale studenten en medewerkers

Het programma zal bijdragen aan de vitaliteit van studenten en medewerkers door te zorgen voor een gezonde en duurzame leer- en werkomgeving. Door het bevorderen van duurzaamheid en gezondheid, zal Duurzaam Zuyd bijdragen aan vitale studenten en medewerkers die zich beter kunnen concentreren en presteren.

5.2 Inspanningen

De inspanningen die Duurzaam Zuyd gaat leveren om duurzaamheid te bevorderen, zijn onder andere:

- **Verbindingen leggen**
Duurzaam Zuyd zal verbindingen leggen tussen belanghebbenden binnen Zuyd en externe organisaties om duurzaamheidsinitiatieven te bevorderen en om synergie te creëren.
- **Bewustzijn creëren**
Duurzaam Zuyd zal bewustzijn creëren over duurzaamheid door middel van communicatie en informatievoorziening, zoals een jaarkalender, social media, events, website, etc.
- **Samenwerkingen aangaan**
Duurzaam Zuyd zal samenwerkingen aangaan met andere afdelingen en andere onderwijsinstellingen om duurzaamheidsinitiatieven te bevorderen en om kennis en ervaringen uit te wisselen.
- **Verbeteren communicatie**
Vele initiatieven op het gebied van duurzaamheid en vitaliteit zijn nu nog niet zo goed zichtbaar. Door actief in te zetten op communicatie wil Duurzaam Zuyd de zichtbaarheid van deze initiatieven gaan vergroten.
- **Gesprekken voeren**
Duurzaam Zuyd zal gesprekken voeren met belanghebbenden binnen Zuyd en externe organisaties om duurzaamheidskwesties te bespreken, informatie uit te wisselen en samenwerkingsmogelijkheden te verkennen.
- **Workshops faciliteren**
Duurzaam Zuyd zal workshops faciliteren om kennis en vaardigheden op het gebied van duurzaamheid te bevorderen en belanghebbenden te betrekken bij duurzaamheidsinitiatieven.
- **Duurzaamheidsevents organiseren**
Duurzaam Zuyd zal evenementen organiseren om belanghebbenden te betrekken bij duurzaamheidsinitiatieven en om bewustzijn te creëren over duurzaamheid.
- **Materiaal creëren**
Duurzaam Zuyd zal educatief materiaal creëren, zoals handboeken, video's, etc., om kennis en vaardigheden op het gebied van duurzaamheid te bevorderen.
- **Duurzaamheidscans ontwikkelen**
Duurzaam Zuyd zal duurzaamheidscans ontwikkelen om de duurzaamheid van Zuyd en haar partners te meten. Daarbij hoort ook het bieden van handvatten aan opleidingen, zodat men beeld krijgt hoe men verder kan groeien.
- **Zichtbaar maken van het Preventie Centrum**
Door het Preventie Centrum beter zichtbaar te maken kan het vitaliteits- en preventieaanbod beter gevonden worden door studenten en medewerkers om samen met het onderwijs,
- **SDG's expliciet maken**
Duurzaam Zuyd zal de SDG's expliciet maken en integreren in het beleid en de activiteiten van Zuyd om bij te dragen aan de wereldwijde duurzaamheidsdoelen.
- **Duurzaamheid in bestaande processen inbedden**
Duurzaam Zuyd zal de diensten ondersteunen, adviseren en stimuleren bij het integreren van duurzaamheid in de bestaande processen van Zuyd, zoals inkoop, energiegebruik, afvalverwerking, etc., om de duurzaamheid van Zuyd te verbeteren.

5.3 Resultaten

Met het programma Duurzaam Zuyd worden de volgende resultaten beoogd:

1. Een overzicht van de SDG's per dienst/academie/lectoraat.

Dit geeft inzichtelijk wat er al gebeurt binnen Zuyd en maakt dit zowel voor studenten, als voor organisaties buiten Zuyd duidelijk wat er binnen Zuyd gebeurt. Dit helpt ook in het leggen van verbindingen.

2. Inzicht in de expertise in duurzaamheid binnen Zuyd:

Door meer inzicht te creëren in de aanwezige expertise kunnen er verbindingen worden gemaakt en synergie ontstaan.

3. Ontwikkeling en verzamelen van onderwijsmateriaal duurzaamheid:

Door onderwijsmateriaal te ontwikkelen en verzamelen worden academies ondersteund in het verduurzamen van hun curricula.

4. Trainingen medewerkers:

Om studenten duurzaamheidscompetenties bij te brengen is het van cruciaal belang dat deze competenties bij docenten aanwezig zijn. Ook voor de medewerkers bij de diensten is het van belang een basiskennis duurzaamheid te hebben en te weten hoe ze vanuit hun professie kunnen bijdragen aan de duurzaamheidsambities van Zuyd.

5. Duurzaamheidscan

Het meten van de huidige stand van duurzaamheid binnen Zuyd is behulpzaam voor het ontwikkelen van effectieve duurzaamheidsstrategieën.

6. Ontwikkelen stappenplan

Een stappenplan kan academies helpen stappen te zetten en verder te groeien op het gebied van duurzaamheid

7. Verhoogd aantal geaccrediteerde opleidingen met duurzaamheidskenmerk bij Zuyd

Het stimuleren van duurzaamheid in het onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van gewilde young professionals en draagt bij aan een duurzame regio.

8. Monitoringsysteem

Het monitoren van de duurzaamheidsprestaties van Zuyd is nodig om de voortgang van de verduurzaming bij Zuyd te meten en bij te sturen waar nodig.

9. Duurzaam inkoop richtlijnen

Duurzaam inkopen draagt bij aan een duurzamere regio en een lagere ecologische voetafdruk van Zuyd. Door Deze te ontwikkelen geeft dit houvast bij aanbestedingen en bij inkoopbeleid.

10. Afvalscheiding bij Zuyd locaties

Het verhogen van het percentage afvalscheiding draagt bij aan een positief imago van Zuyd als duurzame organisatie en verhoogt het bewustzijn onder de Zuyd community.

11. Verminderen CO2-uitstoot van Zuyd Hogeschool

Met o.a. een duurzaam mobiliteitsplan en energie en huisvestingsmaatregelen kan Zuyd hogeschool haar CO2 reduceren en zo haar voetafdruk verkleinen.

12. Plan van aanpak om te komen tot integrated reporting/ CSRD voor Zuyd Hogeschool

Dit verhoogt de transparantie naar de regio en geeft tegelijkertijd goede monitoring en inzicht voor de eigen community.

13. Ontwikkelen van een jaarkalender welzijn

Dit verhoogt de zichtbaarheid van de activiteiten op het gebied van duurzaamheid en vitaliteit waarmee het bijdraagt aan de doelen vitale medewerkers en vitale studenten.

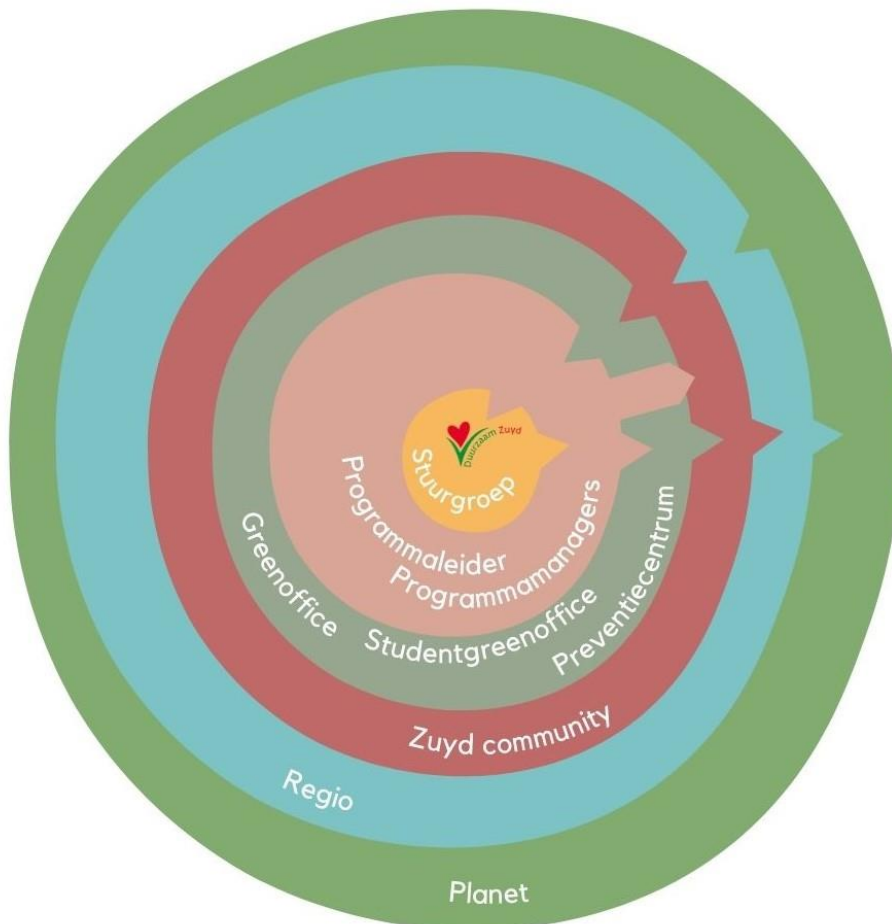
14. Handvat om welzijn en DI onderdeel te laten zijn in de HR-gesprekscursus en SLB-gesprekken

6 Met wie?

6.1 Organisatie

De stuurgroep is de opdrachtgever voor het programma Duurzaam Zuyd. Zij zorgen voor de hoogte van de ambities en de verankering in het beleid van Zuyd. De programmaleider en programmamanagers geven hier invulling aan door te verbinden, aan te jagen en te enthousiasmeren. Zij assisteren bij de doorvertaling van de doelen naar routekaarten en monitoren de voortgang. De Greenoffice zorgt de uitvoering van workshops, bewustwordingscampagnes en ontwikkeling van materiaal. Ook geven zij terug wat er leeft binnen de Zuyd community. Binnen de Greenoffice wordt gestreefd naar een brede afspiegeling van de diensten en academies. De studentgreenoffice zorgt ervoor dat de stem van de student goed gehoord wordt. Het preventiecentrum is een leer-werkbedrijf dat deels uitvoering geeft aan de vitaliteitsdoelen voor studenten en medewerkers. Het is tegelijkertijd een leerbedrijf voor studenten.

De organisatie is weergegeven in onderstaande figuur.

Bezetting

De verschillende onderdelen zijn momenteel als volgt vormgegeven:

Stuurgroep:

4 x jaar bijeenkomst

- Lid college van bestuur: Andre Postema (Voorzitter)
- Programmaleider Duurzaam Zuyd: Laurien Kok (Secretaris)
- HR: Paul Stallenberg
- Lectoren: Joop van Duren
- Directeuren: Peter Princen
- Directeuren: Bas Vogelsang
- Dienst Marketing en Communicatie: Corine Castenmiller
- FB: Walter Schrijen
- O&O: Josje Knoops

Programmaleider en programmamanagers:

- Programmaleider: Laurien Kok (0,4 fte)
- Programmamanager Onderwijs: Iris Kanera (0,2 fte)
- Programmamanager Bedrijfsvoering: Eric Curfs (0,2 fte)
- Programmamanager Vitaliteit en preventie: Claudia Puts (0,2 fte)

Ondersteund door een communicatiemedewerker, nu tijdelijke inhuur

Greenoffice leden 2022-2023:

- J. Huisman (FB)
- Y. Baadjou (HR)
- N. Kleijnen (Studentzaken)
- K. van Soest (Gezondheid)
- M. Ruijschop (Gezondheid)
- D. Michaud Maturana (Hotelschool)
- E. Lamberiks (Brusselseweg)
- E. Canisius (Sittard BS + lectoraat prof. Onderwijs+ employability)
- M. Putzu (Techniek)
- D. Goossens (studentlid IB, coordinator studentengreenoffice)

Leden hebben 100 uur op jaarbasis.

Mogelijke toetreders:

- M. Huskens (HBO Recht Sittard)
- E. Diks (BS Sittard)

Preventiecentrum

- Coördinatie: K. v Soest (Ergotherapie) (0,4 fte)
- H. Dautzenberg Opleiding Fysiotherapie
- M. Driessen Opleiding Ergotherapie
- J. Frembgen Opleiding Logopedie
- V. Heiligers Opleiding Fysiotherapie
- M. Lymandt Opleiding Sociaal Werk
- J. Persoon-Starremans Opleiding Verpleegkunde
- M. Ruijschop Opleiding Verpleegkunde
- M. Snijders Opleiding Ergotherapie
- A. Van Loo Opleiding Logopedie

Op basis van geplande inzet in takenplaat voor studiejaar 22-23 1.342 uur (gem. 150 uur pp)

Studentengreenoffice

In oprichting

- Coördinator: D. Goossens IB student 2e jaar
- Lid: K. Roberts, IB student 2e jaar
- Vacature lid Sittard
- Vacature lid Heerlen

Uitvoering van de verduurzaming gaat over de lijn van diensten en academies. Duurzaam Zuyd kan daarbij adviseren, assisteren, enthousiasmeren en verbinden.

7 Waarbinnen?

Dit hoofdstuk beschrijft binnen welke randvoorwaarden, kansen en bedreigingen het programma wordt uitgevoerd.

7.1 Kansen

Er zijn verschillende kansen voor het programma Duurzaam Zuyd te identificeren

- **Explicitering van impliciete duurzaamheid**
Er is gebeurd al veel op het gebied van duurzaamheid binnen Zuyd. Maar er ontbreekt overzicht, duurzaamheid wordt niet altijd benoemd en de verbanden tussen de initiatieven zijn vaak niet helder. Door duurzaamheid expliciet te maken, wordt het duidelijker wat er al is en kan daarop verder uitgebouwd worden.
- **Aanknopingspunten voor strategie/transiethema's**
Het programma sluit goed aan bij de huidige strategie en de benoemde transiethema's. Door deze aansluiting op te zoeken kan het programma borgen dat het goed blijft aansluiten bij de koers van de organisatie.
- **Specialistische expertise**
Zuyd heeft veel specialistische kennis en expertise in huis, zoals op het gebied van duurzame bouw, duurzame energie en vitaliteit, leefstijl en gezondheid. Deze kennis kan worden gebruikt om duurzaamheidspraktijken verder te ontwikkelen en te implementeren.
- **Samenwerkingen met andere hoger onderwijs**
Zuyd kan samenwerken met andere hoger onderwijsinstellingen om kennis en best practices uit te wisselen en gezamenlijke initiatieven te ontwikkelen. Zo kan er meer draagvlak en impact worden gecreëerd voor duurzame ontwikkeling. Het programma Duurzaam Zuyd is aangesloten bij meerdere netwerkorganisaties.
- **Subsidies en vraag naar duurzaamheidsexpertise**
Er is veel vraag naar duurzaamheidskennis en -expertise, zowel vanuit de overheid als vanuit het bedrijfsleven. Zuyd kan hierop inspelen door het ontwikkelen van nieuwe duurzaamheidsprojecten en het aanbieden van gerichte opleidingen en trainingen. Ook kan gekeken worden naar mogelijke subsidies die het verduurzamen kunnen ondersteunen.
- **Hoge urgentie duurzaamheid**
Er is een hoge en steeds duidelijker zichtbare urgentie om duurzame ontwikkeling te bevorderen. Zuyd kan hierop inspelen door duurzaamheidsinitiatieven te versnellen en te intensiveren.
- **Nieuwe wetgeving**
De nieuwe wetgeving ondersteunt de ambitie van het programma Duurzaam Zuyd, wat nieuwe kansen biedt om duurzaamheidspraktijken te ontwikkelen en te implementeren.

7.2 Bedreigingen

Hieronder vind je een overzicht van de bedreigingen voor het programma Duurzaam Zuyd:

- **Veel medewerkers nog niet competent:** Er is nog onvoldoende kennis en vaardigheden bij medewerkers om duurzaamheid te integreren in hun werkzaamheden.
- **Geen ruimte in curricula:** Het kan lastig zijn om duurzaamheid in het onderwijsprogramma te integreren, omdat er weinig ruimte is binnen het curriculum.
- **Budget:** Duurzaamheid zal extra kosten met zich meebrengen en het kan lastig zijn om voldoende budget te vinden om alle plannen te realiseren.
- **Definitie duurzaamheid is onbekend en een containerbegrip:** Het begrip duurzaamheid kan verschillende betekenissen hebben en kan daardoor onduidelijk zijn voor medewerkers en studenten. Dit kan leiden tot een gebrek aan focus en integraliteit.
- **Gebrek aan overzicht wat er gebeurt binnen Zuyd:** Er kan een gebrek aan overzicht zijn over de verschillende duurzaamheidsinitiatieven die binnen Zuyd worden uitgevoerd.
- **Veel andere aandachtspunten bij management:** Het management heeft te maken met veel verschillende uitdagingen en prioriteiten, waardoor duurzaamheid mogelijk niet altijd de hoogste prioriteit heeft.
- **Weerstand bij veranderingen:** Het kan lastig zijn om veranderingen door te voeren en medewerkers en studenten te overtuigen van het belang van duurzaamheid.
- **Rivaliteit tussen initiatieven:** Er kunnen meerdere initiatieven binnen Zuyd bestaan die zich richten op duurzaamheid, wat kan leiden tot rivaliteit en inefficiëntie.
- **Gebrek aan commitment/te lage prioriteit:** Duurzaamheid kan gezien worden als een "extra" taak in plaats van een integraal onderdeel van het werk en onderwijs, wat kan leiden tot een gebrek aan commitment en te lage prioriteit.

7.3 Randvoorwaarden

Het is belangrijk dat het management van Zuyd voldoende draagvlak en commitment heeft voor het programma Duurzaam Zuyd. Het programma Duurzaam Zuyd alleen kan de duurzaamheidsambities en doelen van Zuyd niet realiseren; dit vereist dat de ambities en doelen breed gedragen worden en dat alle academies en diensten een bijdrage leveren aan het realiseren hiervan. Dit kan worden bereikt door het betrekken van het management bij de ontwikkeling van het programma en het zorgen voor voldoende communicatie en informatie over de doelen en resultaten.

Verder is het essentieel dat er voldoende uren en middelen beschikbaar zijn om het programma uit te voeren. Dit kan worden gerealiseerd door het budget voor Duurzaam Zuyd te integreren in het reguliere budget van Zuyd en door het zoeken naar externe financieringsmogelijkheden.

Het is belangrijk dat duurzaamheid wordt opgenomen in de strategie en het beleid van Zuyd, zodat het als een integraal onderdeel van de organisatie wordt beschouwd en er voldoende richting en sturing is om duurzame doelen te bereiken.

Daarnaast is het belangrijk om duurzaamheid mee te nemen in de communicatie naar de stakeholders van Zuyd, zodat er voldoende bewustzijn en begrip is voor de inspanningen en resultaten van het programma.

Tot slot is het voorbeeldgedrag van het management van groot belang om de verduurzaming van Zuyd te stimuleren en te inspireren. Het management moet zelf het goede voorbeeld geven en actief bijdragen aan de duurzame doelen van de organisatie.

8 Wat niet?

Dit hoofdstuk beschrijft wat er buiten de scope valt van het programma. Ook staan we in dit hoofdstuk stil bij de mogelijke ongewenste effecten van het programma.

8.1 Afbakening

De nadruk van het programma ligt op het adviseren, faciliteren en enthousiasmeren van anderen om bij te dragen aan de gestelde doelen en focus. Het programma heeft geen uitvoerende rol en zal alleen actief zijn wanneer het bijdraagt aan het verduurzamen van Zuyd zelf. Het is ook belangrijk om op te merken dat het programma geen sponsor is en geen financiële middelen kan verstrekken aan andere initiatieven.

8.2 Mogelijke negatieve effecten

Hoewel het programma natuurlijk is opgezet om een positieve bijdrage te leveren aan Zuyd Hogeschool is het goed om bewust te zijn van eventuele mogelijke negatieve bijeffecten die het Programma Duurzaam Zuyd zou kunnen hebben. Een paar mogelijke effecten kunnen zijn:

- Vinger wijzen/woke-effect: Sommige medewerkers of studenten kunnen het gevoel krijgen dat DZ hen de les leest of hen beschuldigt van niet-duurzame gedragingen. Dit kan leiden tot weerstand en verminderde betrokkenheid.
- Verantwoordelijkheid buiten zichzelf leggen: Als mensen denken dat DZ verantwoordelijk is voor duurzaamheid binnen Zuyd, kan dat leiden tot een afname van de individuele verantwoordelijkheid voor duurzaamheid.
- Focus op kleine niet-duurzame elementen: Er kan een risico zijn dat DZ zich te veel richt op kleine, niet-duurzame elementen en te weinig op grotere, structurele veranderingen die nodig zijn voor een duurzame toekomst.
- Gezien worden als actiegroep: Als DZ zich te activistisch opstelt, kan dat leiden tot een verminderde geloofwaardigheid en draagvlak binnen Zuyd.
- Gezien worden als bedreiging: Sommige medewerkers of studenten kunnen het gevoel krijgen dat DZ hun werk of studie bedreigt, bijvoorbeeld als er veranderingen worden voorgesteld die als bedreigend worden ervaren. Dit kan leiden tot weerstand en een gebrek aan steun voor DZ-initiatieven.

9 Waarmee?

Dit deel beschrijft de benodigde middelen.

9.1 Middelen

Om het programma Duurzaam Zuyd succesvol uit te voeren zijn de volgende middelen nodig:

- **Budget**

Er moet voldoende budget beschikbaar zijn om de activiteiten van het programma uit te voeren, zoals het faciliteren van workshops en het organiseren van evenementen.

- **Uren**

Er moeten voldoende uren beschikbaar zijn voor de medewerkers van het programma en voor andere medewerkers van Zuyd die bijdragen aan duurzaamheid.

- **Inhuur expertise**

Indien nodig moeten er externe experts worden ingehuurd om specifieke duurzaamheidsvraagstukken op te lossen.

- **Communicatie**

Er moet voldoende budget en capaciteit zijn om effectieve communicatie over het programma te voeren en het bewustzijn van duurzaamheid binnen Zuyd te vergroten.

- **Events**

Er moeten voldoende middelen beschikbaar zijn om duurzaamheidsgerelateerde evenementen te organiseren en zo bij te dragen aan het vergroten van het bewustzijn en de betrokkenheid van medewerkers en studenten.

- **Additioneel budget voor diensten en academies**

Elke dienst en academie heeft eigen behoeften op het gebied van duurzaamheid, daarom moet er voldoende additioneel budget bij de dienst en academie beschikbaar zijn om deze behoeften te kunnen vervullen.